

Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright

Học kỳ Xuân, 2012

KINH TẾ HỌC KHU VỰC CÔNG

Bài tập 2. Thuế trực thu, thuế gián thu

Ngày phát bài tập: 19/3/2012

Ngày nộp bài tập: 26/3/2012

Câu hỏi 1: Thuế thu nhập cá nhân

Theo Luật thuế thu nhập cá nhân - có hiệu lực ngày 1/1/2009, thu nhập của mỗi cá nhân được chia làm hai nhóm tính thuế. Nhóm thu nhập từ kinh doanh, tiền công và tiền lương chịu thuế suất bậc thang, lũy tiến từng phần. Nhóm thu nhập từ đầu tư vốn, chuyển nhượng bất động sản, trúng thưởng, tiền bản quyền, nhượng quyền thương mại, nhận thừa kế và quà chịu thuế suất tỷ lệ (tùy loại thu nhập mà có các tỷ lệ chịu thuế khác nhau). Ngoài ra điều 19 của luật thuế này còn cho phép “giảm trừ gia cảnh”. Theo đó, trước khi tính thuế, thu nhập từ kinh doanh, tiền công và tiền lương của mỗi cá nhân được giảm trừ hai khoản (i) 4 triệu đồng/tháng đối với bản thân người đóng thuế và (ii) 1,6 triệu đồng/tháng với mỗi người phụ thuộc.

Thuế suất của nhóm thu nhập thứ nhất

Bậc thuế	Phần thu nhập chịu thuế/năm (triệu đồng)	Phần thu nhập chịu thuế /tháng (triệu đồng)	Thuế suất (%)
1	Đến 60	Đến 5	5
2	Trên 60 đến 120	Trên 5 đến 10	10
3	Trên 120 đến 216	Trên 10 đến 18	15
4	Trên 216 đến 384	Trên 18 đến 32	20
5	Trên 384 đến 624	Trên 32 đến 52	25
6	Trên 624 đến 960	Trên 52 đến 80	30
7	Trên 960	Trên 80	35

Thuế suất của nhóm thu nhập thứ hai

Thu nhập chịu thuế		Thuế suất (%)
a) Thu nhập từ đầu tư vốn		5
b) Thu nhập từ bản quyền, nhượng quyền thương mại		5
c) Thu nhập từ trúng thưởng		10
d) Thu nhập từ thừa kế, quà tặng		10
e) Thu nhập từ chuyển nhượng vốn	Xác định được chi phí đầu vào	20
	Không xác định được chi phí đầu vào	0,1
f) Thu nhập từ chuyển nhượng bất động sản	Xác định được chi phí đầu vào	25
	Không xác định được chi phí đầu vào	2

- Xét một cách tổng quát, khi áp dụng luật thuế này lên một cá nhân có thu nhập chịu thuế đến từ nhiều nguồn thì luật thuế này có mang tính lũy tiến nữa không? Vì sao? (thêm các giả định khi cần thiết).
- Việc cố định mức khởi điểm của thu nhập chịu thuế và mức giảm trừ gia cảnh như luật thuế trên có công bằng hay không? Vì sao?
- Với biểu thuế suất như trên, theo bạn dự đoán thì số thu từ nhóm nào nhiều hơn? Vì sao?
- Hiện tại, chúng ta thấy rằng danh sách 10 người giàu nhất trên sàn chứng khoán không đồng nhất với danh sách 10 người đóng thuế thu nhập cao nhất. Hãy lý giải tại sao lại có hiện tượng này? Bạn có đề xuất gì để cải thiện tình trạng bất công bằng này? Giải thích câu trả lời của bạn dựa trên góc nhìn đa chiều của kinh tế học.
- Theo bạn việc đánh thuế lên thu nhập từ đầu tư vốn có ảnh hưởng gì tới quyết định chia cổ tức của các công ty cổ phần. Dùng đồ thị để minh chứng cho các lập luận của bạn.

Câu hỏi 2: Thuế tài sản

Luật thuế Sử dụng đất phi nông nghiệp đã được Quốc hội thông qua ngày 17/6/2010 và chính thức có hiệu lực ngày 1/1/2012. Theo luật này số thuế phải nộp hàng năm sẽ được xác định dựa trên căn cứ là diện tích đất, giá đất và thuế suất bậc thang theo tỷ lệ phần trăm(%) tính trên giá đất. Với thuế suất như vậy, luật thuế này kỳ vọng sẽ góp phần tăng cường quản lý nhà nước đối với sử dụng đất phi nông nghiệp, khuyến khích tổ chức/cá nhân sử dụng đất tiết kiệm, hiệu quả. Ngoài ra, luật thuế này còn được sử dụng như một công cụ để hạn chế đầu cơ đất đai, khuyến khích thị trường bất động sản phát triển lành mạnh.

Biểu thuế suất.

Bậc thuế	Diện tích đất tính thuế (m ²)	Thuế suất (%)
1	Diện tích trong hạn mức	0,03
2	Phần diện tích vượt không quá 3 lần hạn mức	0,07
3	Phần diện tích vượt trên 3 lần hạn mức	0,15

Ngoài ra, khoản 6 điều 7 của luật này quy định: “Đất sử dụng không đúng mục đích, đất chưa sử dụng theo đúng quy định áp dụng mức thuế suất 0,15%. Trường hợp đất của dự án đầu tư phân kỳ theo đăng ký của nhà đầu tư được cơ quan nhà nước có thẩm quyền phê duyệt thì không coi là đất chưa sử dụng và áp dụng mức thuế suất 0,03%”. Tuy nhiên, theo luật thuế này, kiến trúc và các tài sản gắn liền với đất thì không nằm trong phạm vi và đối tượng điều chỉnh.

Sau khi nghiên cứu những thông tin trên hãy trả lời các câu hỏi sau đây:

- Việc không đánh thuế lên kiến trúc và tài sản gắn liền với đất (phi nông nghiệp) có đảm bảo tính công bằng kinh tế hay không? Giải thích lập luận của bạn bằng các ví dụ cụ thể.
- Hiện nay, ở một số địa phương, có phong trào hiến đất làm cơ sở hạ tầng. Người dân hiến đất (không nhận đền bù) để mở đường theo đúng quy hoạch qua khu đất của họ. Sau khi hạ tầng hoàn thiện, người dân được hưởng lợi từ những con đường này (giá cả đất đai tăng). Theo bạn khi áp dụng luật thuế này cho các chủ thể là người hiến đất mở đường có công bằng hay không? Bạn có đề xuất gì trong trường hợp này? Bạn bình luận như thế nào trong trường hợp áp dụng luật thuế này cho đất đai nằm trong dự án “đổi đất lấy hạ tầng”.
- Có người cho rằng “việc không đánh thuế vào kiến trúc gắn liền với đất đai sẽ dẫn tới hiện tượng tăng mật độ nhà cao tầng trong nội đô”. Hãy bình luận nhận xét này dưới góc độ kinh tế học về thuế?

Câu hỏi 3: Thuế giá trị gia tăng và thuế doanh thu

Ai là người chịu gánh nặng thuế chính thức (theo quan điểm luật pháp) khi áp dụng luật thuế giá trị gia tăng và thuế doanh thu? Người chịu gánh nặng thuế chính thức này có phải là người chịu gánh nặng thuế thực sự? Theo bạn có sự khác biệt về phân bổ gánh nặng thuế, người chịu gánh nặng thuế thực sự khi áp dụng hai luật thuế này?